

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta (HE 72/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Puolustusvaliokunta (PuVM 1/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 110 §, sellaisena kuin niistä on 110 §:n suomenkielinen sanamuoto laissa 510/2013 ja ruotsinkielinen sanamuoto laissa 1128/2021, sekä

lisätään 1 §:n 2 momenttiin uusi 3 kohta, 30 §:ään uusi 5 momentti, 49 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1346/2025, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 49 a ja 60 a §, 7 a luku ja 109 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään lisäksi:

2) sellaisen poikkeusolojen tehtäviin sijoitettavan henkilön henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröinnistä, joka ei ole asevelvollinen;

3) sellaisen miehen hakeutumisesta suorittamaan tämän lain mukaista asevelvollisuutta, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 6 §:ssä säädetty kotiseutuoikeus.

Eduskunnan vastaus EV 39/2026 vp

30 §

Määräyksen peruuttaminen

Palveluksen aloittamista koskeva määräys tulee peruuttaa, jos henkilö on vahvistanut ennen palveluksen aloittamista sukupuolensa naiseksi sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (295/2023) mukaisesti ja ilmoittanut, ettei aloita palvelusta naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisena palveluksena ennen määrättyä palveluksen aloittamispäivää.

49 §

Kuuluminen reserviin ja varareserviin

Lisäksi reserviin kuuluu 1 ja 2 momentissa säädetyin edellytyksin henkilö, joka varusmiespalveluksen suorittamisen jälkeen on vahvistanut sukupuolensa naiseksi sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti, jollei hän ole ilmoittanut poistuvansa reservistä.

49 a §

Ilmoitus ja sen käsittely

Edellä 30 §:n 5 momentissa ja 49 §:n 3 momentissa tarkoitetut ilmoitukset on toimitettava sille aluetoimistolle, jonka toimialueella henkilön kotipaikka sijaitsee.

60 a §

Palveluksen keskeyttäminen sukupuolen vahvistamisen jälkeen

Henkilö, joka varusmiespalveluksen aikana vahvistaa sukupuolensa naiseksi sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti, jatkaa palvelusta keskeytyksettä naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain tarkoittamana asepalveluksena, jollei hän ilmoita keskeyttävänsä palvelustaan. Jos henkilö jatkaa palvelusta keskeytyksettä, henkilöön ei sovelleta naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain 5 §:n 1 momentissa säädettyä määräaika.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä kirjallisesti 1 momentissa tarkoitetun henkilön palveluspaikan joukko-osaston komentajalle. Joukko-osaston komentajan on ilmoituksen saatuaan peruutettava palveluksen aloittamista koskeva määräys ja henkilö on heti kotiutettava.

Eduskunnan vastaus EV 39/2026 vp

7 a luku

Ahvenanmaan kotiseutuoikeus ja asevelvollisuuden suorittaminen

77 a §

Hakemus ja sen käsittely

Mies, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolain 6 §:ssä säädetty kotiseutuoikeus, voi hakeutua suorittamaan tämän lain mukaista palvelusta.

Kirjallinen hakemus on toimitettava sille aluetoimistolle, jonka toimialueella hakijan kotipaikka sijaitsee. Hakemuksen voi jättää aikaisintaan sinä vuonna, kun hakija täyttää 18 vuotta. Ennen hakemuksen hyväksymistä hakijalle on viipymättä selvitettävä tämän lain mukaisen palveluksen oikeusvaikutukset. Hakijan on nämä tiedot saatuaan kirjallisesti vahvistettava hakemuksensa, kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun hakemus on tullut vireille. Aluetoimisto hyväksyy hakemuksen, kun hakija on vahvistanut hakemuksensa ja tässä luvussa säädetty edellytykset täyttyvät. Jos hakija ei ole vahvistanut hakemustaan viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus on tullut vireille, hakemus raukeaa. Hakemus ei kuitenkaan raukea, ennen kuin hakija täyttää 18 vuotta ja hänellä on ollut täysi-ikäiseksi tulonsa jälkeen kolme kuukautta aikaa vahvistaa hakemuksensa.

77 b §

Asevelvolliseksi hyväksymisen edellytykset

Edellytyksenä 77 a §:ssä tarkoitetun hakemuksen hyväksymiselle on, että hakija on täyttänyt 18 vuotta. Hakemus on kuitenkin hyväksyttävä viimeistään sinä vuonna, jona hakija täyttää 29 vuotta, jotta hakija voisi aloittaa varusmiespalveluksen suorittamisen samana vuonna.

77 c §

Hakemusta koskeva päätös

Aluetoimiston on hyväksyttävä hakemus, jos 77 a ja 77 b §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät. Jos edellytykset eivät täyty, hakemus on hylättävä.

109 a §

Oikaisuvaatimus päätöksestä, joka koskee asevelvolliseksi hyväksymistä

Päätökseen, joka koskee asevelvolliseksi hyväksymistä, saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Eduskunnan vastaus EV 39/2026 vp

110 §

Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa

Päätökseen, johon saa vaatia 109 ja 109 a §:ssä tarkoitettua oikaisua, ei saa hakea suoraan muutosta valittamalla.

Aluetoimiston oikaisuasiassa antamaan päätökseen sekä muuhun Pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, aluetoimiston, joukko-osaston ja kutsuntalautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Miestä, jolla on Ahvenanmaan kotiseutuoikeus ja joka on suorittanut varusmiespalveluksen vapaaehtoisesti ennen tämän lain voimaantuloa, katsotaan tällä lailla muutettavassa laissa tarkoitetuksi asevelvolliseksi ja kuuluvan reserviin tämän lain voimaantulon jälkeen, jollei hän itse ilmoita tahdostaan olla kuulumatta reserviin. Ilmoitus on tehtävä sille aluetoimistolle, jonka toimialueella henkilön kotipaikka sijaitsee.

Tämän lain 49 §:n 3 momenttia sovelletaan myös henkilöön, joka on vahvistanut sukupuolensa kumotun transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) nojalla.

Laki

naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettuun lakiin (285/2022) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Palveluksen jatkuminen varusmiespalveluksena

Henkilö, joka tämän lain mukaisen asepalveluksen aikana vahvistaa sukupuolensa mieheksi sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (295/2023) 1 §:n mukaisesti, jatkaa palvelustaan keskeytyksettä asevelvollisuuslaissa tarkoitettuna varusmiespalveluksena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 39/2026 vp

Helsingissä 22.4.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri